

Sumienie a problem winy

Dlaczego pytałam Was w zeszłym tygodniu o to, czym jest wolność i czy jesteśmy wolni? Bo bez wolności nie ma odpowiedzialności. A skoro o odpowiedzialności mowa... Chciałabym zapytać Was dzisiaj o to, czym jest głos, który informuje nas o błędach? Czyli czym są wyrzuty sumienia i ile mają wspólnego z byciem winnym... Odpowiedzcie minimum na jedno, wybrane z poniższych, pytanie:

1. **Czym jest sumienie?** Głosem, który nas ostrzega przed złym uczynkiem (jak twierdził Sokrates), czy głosem, który nam „wypomina” czyn, który już popełniliśmy? Innymi słowy, czy jest różnica między sumieniem, a poczuciem winy? Zdanie uzasadnij.

Źródło: M. Środa, *Etyka dla myślących*, W-wa 2011.

2. **Czy sumienie zawsze „działa”?** Co jest gorsze: gdy sumienie nie zadziała, gdy powinno (zrobiliśmy coś złego, a ono milczy), czy gdy sumienie się odzywa, mimo że nie powinno (dręczą nas wyrzuty sumienia, mimo że nie mieliśmy wpływu na sytuację)? Przeanalizuj problem powołując się na konkretne przykłady.
3. **Jak „powstaje” sumienie?** Która z poniższych koncepcji Cię przekonuje? Swoje zdanie uzasadnij.
 - a) Źródłem jest człowiek: to zapisana w genach umiejętność, która ułatwia nam funkcjonowanie w grupie (głos, który mówi: „nie rób tak, bo to nie jest dobre dla grupy”), a to grupa ułatwia nam przetrwanie;
 - b) Źródłem jest społeczeństwo: to wyuczona umiejętność, która ułatwia nam bycie zaakceptowanym przez grupę, głos w naszej głowie, który powtarza to, co przez lata powtarzali nam rodzice/opiekunowie („rób to”, „nie rób tego”, „to niebezpieczne”, „tak nie wypada”);
 - c) Źródłem jest Bóg: sumienie to wiedza dana człowiekowi przez Boga o tym, co jest dobre, a co jest złe.